

Vihorlatské múzeum v Humennom

V y h o d n o t e n i e
plánu práce a kultúrnych aktivít na rok 2013

Mgr. Vasil Fedič
riaditeľ múzea

ÚVOD

Vihorlatské múzeum v Humennom je regionálnym múzeom v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja. Zbernou oblasťou múzea sú okresy Humenné, Snina a Medzilaborce. V rámci špecializácie sa múzejným spôsobom venuje rómskej problematike na území Prešovského a Košického samosprávneho kraja. V súlade so svojim štatútom realizuje výskumnú, zbierkotvornú, dokumentačnú a prezentačnú činnosť. Spravuje zbierky rozdelené do jedenástich fondov. V roku 2013 pribudlo do zbierkového fondu múzea 4226 kusov zbierkových predmetov (hromadné prírastky archeologického a zoologického materiálu z realizovaných výskumov), ktoré sú evidované pod 108 prírastkovými číslami. Kladne hodnotíme skutočnosť, že po viac ako desaťročie trvajúcej prestávke sme získali zbierky aj kúpou. Ide o umelecké diela a technické pamiatky v cene 2 200 €. V súčasnosti sa tak celkovo v zbierkach Vihorlatského múzea v Humennom nachádza viac ako 164 500 kusov zbierkových predmetov.

Výsledky činnosti sú prezentované prostredníctvom štyroch stálych expozícií (umelecko-historická, prírodovedná, sakrálna a expozícia ľudovej architektúry a bývania – skanzen) a galerijných a múzejných výstav.

V sledovanom období sme v súlade s múzejnou a galerijnou prezentáciou pripravili pätnásť výstav. Samotnej inštalácii predchádzala kvalitná príprava s dôrazom na multimediálnu prezentáciu a premyslenú propagáciu. Najviac širokú verejnosť zaujali Karpatská kraslica, Farby Ázie a Umenie 19. storočia.

Okrem prehliadok expozícií a výstav sme pre návštevníkov pripravili aj ďalšie kultúrno-výchovne podujatia. Spomenúť možno Karpatskú kraslicu, Deň otvorených dverí Prešovského samosprávneho kraja, Medzinárodný výtvarný plenér INSITA 2013, Výrava a Olšinkov v skanzene, Rytierske dni a malá škola šermu, Vianoce v múzeu atď. Celkovo k nám zavítalo viac ako dvadsaťosemtisíc návštevníkov, čo viac ako v roku 2012.

O výsledkoch našej práce pravidelne informujeme v miestnych, regionálnych i celoslovenských médiách./ viac ako 150 výstupov/. Aj tohto roku sme vydali Múzejné noviny. Zapojili sme sa do projektu Prešovského samosprávneho kraja Honba za pokladmi PSK, ktorý sa realizoval v júli až septembri 2013. Múzeum získalo v tomto roku cenu primátorky mesta Humenné za dlhoročnú a úspešnú spoluprácu s mestom a propagáciu regiónu na Slovensku i v zahraničí, ktorá nám bola udelená pri príležitosti osláv Pamätného dňa mesta Humenné.

Školy oslovujeme prostredníctvom webovej stránky múzea a e-mailovej pošty, osobných listov riaditeľom, propagačnými materiálmi, ale aj osobným pozvaním. Okrem iného sme im ponúkli aj netradičné vyučovacie hodiny zamerané na históriu mesta od praveku až po súčasnosť, tradície nášho ľudu, umenie, ale aj ochranu prírody regiónu a jej zaujímavosti.

Medzinárodná spolupráca pokračovala s partnerskými múzeami v Poľsku, Maďarsku, Česku a na Ukrajine.

Vihorlatské múzeum bolo úspešné aj v získavaní financií z rozličných projektových schém. Z grantovej schémy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky sme získali 35 000 €, na opravu strechy kostolíka v skanzene a 2 466 € na kultúrne poukazy 2013. Na konkrétne projekty prispeli finančne i Mesto Humenné a Nadácia SPP.

Činnosť múzea v roku 2013 zabezpečovalo 18 zamestnancov múzea, čo je vzhľadom na to, že v správe múzea sú dva dobové kaštiele, skanzen s rozsiahlym lesoparkom, nový depozitár s rozľahlým areálom výrazne poddimenzovaný stav. (Organizačná štruktúra optimalizujúca činnosť múzea predpokladá stav 26 zamestnancov).

Veľmi kladne je potrebné hodnotiť množstvo práce, ktoré sme urobili svojpomocne pri údržbe a opravách v skanzene a exteriérov kaštieľa.

Vihorlatské múzeum v Humennom promptne reagovalo aj na neplánované úlohy. Je potrebné povedať, že múzeum operatívne a kvalifikovane, k spokojnosti odbornej i laickej verejnosti plnilo svoje funkcie vyplývajúce z jeho štatútu. Organizácia práce a aktivita pri zabezpečovaní finančných prostriedkov zo strany Vihorlatského múzea v Humennom spolu so starostlivosťou o túto kultúrnu inštitúciu zo strany zriaďovateľa je efektívna a spoločensky prospešná. Je vytvorený priestor pre plnenie plánu pracovných úloh a kultúrnych aktivít na rok 2014.

VEDECKO – VÝSKUMNÁ ČINNOSŤ

VČ 1/2013 Projektová dokumentácia na realizáciu druhej etapy rekonštrukcie sídla múzea – kaštieľa v Humennom bola po opravách doporučených KPÚ v Prešove predložená na opätovné schválenie KPÚ v Prešove a konzultovaná na Regionálnej rozvojovej agentúre v Prešove. Archeologický výskum nebol zatiaľ realizovaný.

VČ 2/2013 Pokračovali sme vo výskume činnosti Ruského gymnázia v Humennom spracovaním zoznamu základnej literatúry a písomných prameňov. Riešiteľ úlohy, Mgr. V. Fedič spracoval sme zoznam absolventov Štátneho ruského gymnázia v Humennom (roky 1949 – 1953) . Na základe preštudovanej literatúry bol spracovaný „ otvorený“ zoznam významných osobnosti, ktoré toto gymnázium absolvovali. Bolo získaných a spracovaných /opísaných) osem kusov originálnych fotografií z obdobia činnosti gymnázia a 10 kusov fotografií zo stretnutia absolventov gymnázia 23. Júna 1984. Bol uskutočnený výskum pozostalosti študenta Ruského gymnázia v Humennom p. Jacečka (osobná korešpondencia knihy, fotografie, dokumenty). Bolo vytipovaných 22 absolventov , s ktorými je potrebné uskutočniť výskumný rozhovor. Boli získané aj ich aktuálne adresy .

VČ 3/2013 Pri výskume dejín obce Ulič bola pozornosť venovaná rozvoju školstva v období rokov 1948 – 1990. Mgr. V. Fedič preštudoval dostupné pramene (školské kroniky, správy a archívne dokumenty). Na základe získaných údajov bol spracovaný rukopis „ Vývoj Základnej školy v Uliči v rokoch 1948 – 1990“.

VČ 4/2013 Výskum dejín obce Habura – úloha splnená. Mgr. V. Fedič uskutočnil kompletný výskum archívnych a publikovaných prameňov vrátane fotodokumentácie. Zároveň sa uskutočnili výskumy priamo v obci. Výstupom je plnofarebná publikácia „ Habura “ formátu 30 x 22 cm v tvrdej väzbe na 202 stranách.

VČ 5/2013 Prvá svetová vojna – boje v Karpatoch . Bola spracovaná základná literatúra reflektujúca danú problematiku v našom regióne. To znamená boje v okresoch Snina, Medzilaborce a Humenné v rokoch 1914 a 1915 a ich následky . Taktiež boli preskúmané dostupné archívne dokumenty a zápis v kronike obce Habura. V rukopise je spracovaná stať o bojoch v okolí Medzilaboriec.

VČ 6/2013 V rámci plnenia tejto úlohy - výskum svadobných piesní Rusínov v okrese Snina –spracoval Mgr. J. Fundák notové zápisy z už zozbieraných svadobných piesní. Získali sme scenár a znotované zápisy zvykoslovného pásma folklórnej skupiny Ubl'anka – Ubl'anská svadba (+ CD nosič) ako aj znotované zápisy a scenár zvykoslovného pásma v repertoári folklórnej skupiny Starinčanka zo Sniny.

VČ 7/2013 Zoologický výskum xerothermných biotopov pod Jasenovským hradom realizoval Ing. V. Thomka v mesiacoch apríl – október. Arachnologický materiál získaný výskumom bol určený a zaradený do zbierok. Výsledky tohtoročnej etapy výskumu (ktorý bude pokračovať aj v roku 2014) sú odborne spracovávané do podoby štúdie.

VČ 8/2013 Zoologický výskum v spolupráci s Chránenou krajinnou oblasťou Východné Karpaty realizoval Ing. V. Thomka na lokalitách Medzilaborce, poloha Kamjana (máj, júl, september) a na území európskeho významu 0387 Beskyd v katastri Osadného, poloha Rydošová (máj-august) a Ňagova –severovýchod katastrálneho územia obce (máj-august).

Získaný materiál bol spracovaný, zaradený do zbierok múzea a spolu s výsledkami z roku 2012 Ing. Thomka spracoval „Správu u výskumu pavúkov v území CHKO Východné Karpaty v rokoch 2012-2013“.

VČ 9/2013 V rámci výskumu a komplexnej dokumentácie kultúrneho a spoločenského života Rómov na Východnom Slovensku zhromaždila Mgr. Z. Dzimková informácie o rómskych občianskych združeniach, rómskych kandidátoch do zastupiteľstiev samosprávnych krajov a čiastočne informácie o projekte Obecný podnik – šanca pre Rómov z obce Ulič. .

VČ 10/2013 Pri výskume procesu osídľovania Horného Zemplína rómskym etnikom a súčasného stav v jednotlivých mestách a obciach bol Mgr. Z. Dzimkovou získaný archívny materiál Evidencia cigánov podľa okresov z roku 1924, údaje zo sčítania obyvateľstva z rokov 1991, 2001, 2011, rómske osady za rok 1997 (spracované výsledky staršieho výskumu), Atlas rómskych komunít 2004 a 2013.

VČ 11/2013 Výskumu obdobia holokaustu a jeho dosahu na obyvateľov nášho regiónu sa Mgr. Z. Dzimková nevenovala – úloha nesplnená.

VČ 12/2013 Mgr. Z. Dzimková zhromaždila iba základné údaje o činnosti divadelného súboru. Čhave Kamoro (Deti slnka) zo Sniny – úloha nesplnená..

ÚLOHY MÚZEA NA ROK 2013

A/ Úsek spoločenských vied a regionálnych dejín

A 1/2013 Na základe rozhodnutí KPÚ v Prešove a zmlúv o dielo realizovalo múzeum zastúpené Dr. I. Strakošovou predstihové archeologické výskumy na lokalitách hrad Jasenov a Brekov v rámci projektu Záchrana torzálnej architektúry na Slovensku. Okrem toho sme realizovali záchranný výskum na lokalite Fintice – kameňolom, ložisko II. Zároveň boli spracované a investorom zaslané nálezové správy z výskumu v Snine (kaštieľ), Šalgovíku (kostol) a pokračuje spracovanie archeologického materiálu z výskumu na hrade Brekov realizovaného v roku 2012, na lokalite Fintice a Brekov 2013.

H 1/2013 V teréne sme zdokumentovali drobnú sakrálnu architektúru na trase Humenné – Snina, v samotnej Snine a v smere Humenné – Oľka. Zároveň sme zhromaždili (Dr. Strakošová, Mgr. I. Strakoš) dostupné fotografie a publikovaný odborný materiál o jestvujúcich historických a súčasných sakrálnych stavbách v zbernej oblasti múzea.

H 2/2013 Priebežne dokumentujeme (Mgr. V. Fedič, p. P. Farkaš, Mgr. J. Fundák, Mgr. K. Sninská) súčasný vývoj a dianie v zbernej oblasti múzea. Dokumentovali sme podrobne rekonštrukcie kaštieľa v Snine, dianie a podujatia v mesta Humenné a jeho okolí a obec Haburu. Spracovali sme zoznam publikovaných príspevkov venovaných múzeu v lokálnych týždenníkoch Podvihorlatské noviny, Pod Vihorlatom a Korzár. Zdokumentovali sme

činnosť základných škôl v Humennom. Získaný materiál je uložený na dokumentačnom oddelení múzea.

NA 1/2013 Mgr. J. Fundák zdokumentoval rusínske zvykoslovné pásmo „Svjatjy večur“ v podaní folklórnej skupiny Starinčanka zo Sniny a zozbieral znotované zápisy rusínskych kolied spolu s existujúcimi CD nosičmi.

G 1/2013 V spolupráci s inými múzeami, galériami, umelcami a z vlastných zbierok sme pre návštevníkov múzea pripravili nasledovné výstavy:

- **Karpatská kraslica 2013** (7. 3. - 7. 4. 2013) – 21. ročník medzinárodnej súťažnej prehliadky
- **(Ne)Zabudnutí** (16. 4. - 12. 5. 2013) – v spolupráci s p. Annou Nagyovou a Židovskou náboženskou obcou v Prešove – panelová výstava venovaná ľuďom oceneným titulom Spravodlivý medzi národmi
- **Mikuláš Jacečko - Kresťanské symboly** (26. 5. - 30. 6. 2013) – výber foto obrazov
- **Farby Ázie – Odev a doplnky ázijských národov** (26. 5. - 7. 7. 2013) – v spolupráci s Múzeom regionalnym v Jasle (Poľsko)
- **Príroda v detailoch – detaily v prírode** (26. 5. - 14. 6. 2013) – fotografie prírodovedcov Východoslovenského múzea v Košiciach
- **Skameneliny severovýchodného Zemplína** (26. 5. – 31.12. 2013) – zo zbierok Vihorlatského múzea
- **Od babičky na boľačky** (10. 6. - 10. 7. 2013) – liečivé rastliny a lieky starých materí – posterová výstava zapožičaná CHKO Východné Karpaty
- **Exody našich susedov** (9. 7. – 30. 7. 2013) – výstava obrazov Fera Guldána
- **Podzemná gotika a Čaro nepoznaného** (9. 7. – 5. 8. 2013) – výstava fotografií Miloša Greislera a plastík Jirka Čepila
- **Od klasicizmu po brány moderny** (8. 8. – 30. 9. 2013) – umenie 19. storočia zo zbierok Šarišskej galérie v Prešove
- **Špirhač – gacek – trúlelek** (2. 9. – 2. 10. 2013) – výstava o netopieroch v spolupráci s Východoslovenským múzeom v Košiciach
- **Trinásta komnata** (2. 10. – 18. 11. 2013) – autorská výstava Andreja Smoláka
- **Mikuláš Rogovský – Výber z tvorby** (5. 12. 2013 – 30. 1. 2014) – výstava pri príležitosti 90. výročia narodenia autora
- **Prvý humenský výtvarný salón** (5. 12. 2013 – 30. 1. 2014) – výstava výtvarných diel členov OZ Podvihorlatská paleta v Humennom
- **Vianočné pohľadnice** (5. 12. 2013 – 30. 1. 2014) zo zbierok Vihorlatského múzea v Humennom

K všetkých uvedeným výstavám sme pripravili pozvánky, plagáty (p. P. Farkaš, Mgr. V. Fedič, Mgr. A. Hal'ková), panelové pútače (p. I. Gubík), vydali tlačové správy (Mgr. V. Fedič, Mgr. K. Sninská, Dr. I. Strakošová). Práce pri realizácii jednotlivých výstav prebiehali na základe spracovaných technicko-organizačných zabezpečení. Organizačné zabezpečenie výstav Karpatská kraslica 2013, Mikuláš Jacečko Kresťanské symboly, Podzemná gotika a Čaro nepoznaného, M. Rogovský a M. Smolák spracoval riaditeľ múzea Mgr. V. Fedič. Propagácia výstav bola realizovaná v regionálnych médiách (noviny, televízia), na web stránke múzea, elektronickou poštou i osobne. Oslovili sme súkromné osoby, školy v

regiónu ako i v jeho susedstve a rekreačné zariadenia. Návštevnosť jednotlivých výstav je zhodnotená v závere tejto správy.

G 2/2013 Pripravili sme a v čase od 15. do 20. júla 2013 realizovali IX. ročník medzinárodného plenéru INSITA 2013 (Mgr. V. Fedič a Mgr. J. Fundák) v spolupráci s Vihorlatským osvetovým strediskom v Humennom. Plenéru sa zúčastnili šiesti umelci zo Slovenska, dve z Ukrajiny, jeden z Maďarska a Poľska a štyria zo Srbska, medzi ktorými bol aj svetovo uznávaný insitný sochár Milan Stanisavljevič z Belehradu. Diela, ktoré vytvorili účastníci plenéru sa stali súčasťou zbierok Vihorlatského múzea v Humennom a doplnili galériu pod nebom v skanzene.

B/ Úsek prírodných vied

PV 1/2013 Ing. V. Thomka spracoval prírodné pomery katastrálneho územia Habura (poloha, geologické pomery územia, klimatické pomery, vodstvo, pôdne pomery, rastlinstvo, živočíšstvo a ochranu prírody). Boli zahrnuté do publikácie „Habura“

PV 2/2013 V expozícii ľudovej architektúry a bývania a v príľahlom lesoparku sme i naďalej venovali odbornú starostlivosť o vysadenú zeleň a stromy – úloha bola plnená priebežne hlavne pred a po vegetačnom období (orez stromov, viniča, ružových kríkov, výsadba rastlín, kríkov viniča, spracovanie zvyškov po oreze stromov, vytypovanie suchých stromov a kríkov pre spracovanie v roku 2014).

PV 3/2013 V priestoroch prírodovednej expozície múzea bola pri príležitosti MDM 2013 realizovaná putovná výstava Skameneniny severovýchodného Zemplína. V rámci jej prípravy a realizácie (Ing. V. Thomka) sme zhromaždili fotografie, odborné údaje, spracovali texty, pripravili inštalčný nábytok, inštalovali materiál. V školskom roku 2013/2014 ju budeme postupne inštalovať na základných a stredných školách regiónu podľa ich záujmu.

PV 4/2013 V prírodovednej expozícii boli pred začiatkom turistickej sezóny doplnené latinské a anglické názvy k jednotlivým exponátom.

AKVIZIČNÁ ČINNOSŤ

AČ 1/2013 S prihliadnutím na finančné možnosti a štruktúru zbierkových fondov múzea pokračujeme v ich budovaní. Prevládalo získavanie zbierok vlastným zberom alebo darom. Darom sme získali predmety do fondu národopisu (51 ks), umenia (16 ks) a starších dejín (1 ks), vlastným zberom do fondu archeológie (z realizovaných výskumov), geológie a zoológie (spolu 4138 ks). Kúpou (po prvý krát od roku 1999) sme získali sadu pamätných euromincí (1 ks) a kolekciu 5-tich obrazov A. Kureja, cyklus grafík Vlákarky (3 ks) a Sklári (3 ks) akad. maliarky O. Buhajovej do umeleckej zbierky múzea a 8 kusov telefonických prístrojov do zbierky novších dejín. K všetkým získaným predmetom bola spracovaná (Dr. I. Strakošová) potrebná dokumentácia.

AČ 2/2013 Odborní pracovníci múzea v spolupráci s dokumentátorom múzea (p. P. Farkaš) múzea priebežne doplňali odbornú knižnicu (54 ks), archív (PF želania, pozvánky, plagáty, regionálny materiál týkajúci sa obcí a miest), fotoarchív (napr. práce realizované v skanzene, oprava strechy kostolíka, podujatie Výrava a Olšinkov v skanzene atď.), fonotéku a audiovizuálne záznamy múzea dokumentujúce všetky činnosti múzea a plnenie jednotlivých výskumných úloh.

AČ 3/2013 Na CD a DVD nosiče boli zálohované dokumentačné materiály o obci Habura a meste Snina, dokumentačný materiál k jednotlivým výstavám a podujatiam za rok 2012 usporiadaných v múzeu a meste Humenné.

AČ 4/2013 Komisie pre tvorbu zbierok sa v tomto roku zišla trikrát z dôvodu schválenia nových akvizícií, ponuky na kúpu zbierkových predmetov a určenia ich hodnoty pre potreby spracovania v systéme ESEZ 4G.

SPRÁVA, EVIDENCIA, OCHRANA ZBIERKOVÉHO FONDU

EO 1/2013 V druhostupňovej evidencii boli spracované všetky zbierky získané do fondu múzea v roku 2012, čo predstavuje 35 prírastkových čísel (8 077 kusov) v zbierkach novších dejín, národopisu, umenia, archeológie, národopisu, geológie a zoológie. Tieto boli následne zadané Dr. I. Strakošovou do systému ESEZ 4G ako to predpisuje zákon č. 206/2009.

EO 2/2013 Pokračovali sme (Dr. I. Strakošová, Mgr. Z. Dzimková) v spracovaní prvo a druhostupňovej evidencie zbierok v systéme ESEZ 4G, pričom sme prednostne spracovávali zbierky určené na digitalizáciu. Spracovali sme predmety oddelenia rómskej kultúry, fondu umenia a starších dejín, spolu 348 záznamov v prvostupňovej evidencii a 281 záznamov v druhostupňovej evidencii.

EO 3/2013 Pokračovali sme (p. P. Farkaš) v skenovaní a úprave skenovaných fotografií z fotoarchívu múzea. Za sledované obdobie bolo spracovaných 2137 kariet.

EO 4/2013 V novom depozite múzea v Humennom boli očistené a uložené zbierkové predmety a dokumentačný a archívny materiál fondu novších a najnovších dejín, archeológie a národopisu. Zbierky boli zároveň očistené, podľa potreby ošetrené.

EO 5/2013 Spracovaný bol depozitárny režim pre depozit v Humennom. Správou depozitu bol poverený Ing. V. Thomka.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ, METODICKÁ, PROPAGAČNÁ ČINNOSŤ

KV 1/2013 Venovali sme zvýšenú pozornosť kontaktu s návštevníkmi, dbali o kvalitu odborného výkladu, pravidelne sledovali a vyhodnocovali návštevnosť, poskytovali výklad v cudzom jazyku (anglicky, nemecky, rusky). Vyhodnotenie návštevnosti stálych expozícií a jednotlivých výstav je uvedené v závere tejto správy.

KV 2/2013 O práci múzea, výsledkoch výskumnej činnosti a kultúrnych aktivitách pravidelne informujeme širokú verejnosť v odbornej tlači, masmédiách regionálneho (Pod Vihorlatom, Podvihorlatské noviny, Humenská televízia) a celoslovenského charakteru (Sme, Pravda, Nový čas, Plus 1 deň, Korzár, SITA, TASR, RTVS):

Mgr. V. Fedič, riaditeľ múzea poskytol osem rozhovorov pre rozhlasové štúdia na Slovensku, dvanásť pre rôzne televízie vysielajúce na Slovensku (HNTV, Tv Zemplín, STV), v Maďarsku (Tv Duna, MTV) a na Ukrajine (TV Užhorod). V ôsmych printových maďarských médiách uverejnil príspevok o múzeu.

Dr. I. Strakošová poskytla rozhovor denníku Nový čas o zaujímavostiach umelecko-historickej expozície a o výstave Farby Ázie a programe MDM 2013, v novinách Pod Vihorlatom článok venovaný Dňu pamiatok a historických sídel, rozhovor pre vysielanie televízie PSK o ponuke múzea v rámci projektu Honba za pokladmi PSK, rozhovor pre Rádio Širava o histórii kaštieľa, pre Humenský Korzár o výskumoch na hradoch Jasenov a Brekov a Zemplínsky Korzár o archeologickom výskume kaštieľa v Snine. V SRo v Bratislave nahrala reláciu o histórii a súčasnosti kaštieľa v Humennom vysielanú v októbri 2013). Poskytla potrebné podklady pre natáčanie dokumentárneho filmu o kaštieli v Humennom a zúčastnila sa natáčania v jeho interiéroch pod vedením režiséra D. Davidova.

Mgr. J. Fundák bol hosťom živého vysielania v Rádiu Regina Košice, ktorého témou boli kraslice a Veľká noc a neskôr predvianočné zvyky, pre SRo poskytol rozhovor o kostolíku z Novej Sedlice a jeho oprave. V tlači informoval o realizovaných projektoch (Výrava a Olšínok v skanzene, oprava strechy na kostolíku z Novej Sedlice), o výstave Karpatská kraslica a IX. ročníku plenéru INSITA 2013.

Ing. V. Thomka uverejnil v Podvihorlatských novinách príspevky s názvom „Kamenné gule – hračka prírody“ a „Pátranie po padlých lietajúcich strojoch“.

Mgr. Z. Dzimková spracovala príspevky o výstavách (Ne)Zabudnutí a Exody našich susedov uverejnené v novinách Pod Vihorlatom.

Mgr. Sninská spracovala správy o výstave Podzemná gotiky a Čaro nepoznaného.

KV 3/2013 Pravidelne informujeme základné a stredné školy v regiónoch Humenné, Snina, Medzilaborce, Vranov, Stropkov, Svidník, Michalovce o aktuálnych výstavách a podujatiach pripravovaných múzeom, o poskytovaní vyučovacích hodín v múzeu prostredníctvom e-mailov (Mgr. K. Sninská), osobnými listami riaditeľom škôl (Mgr. V. Fedič). Pre tieto potreby sme aktualizovali e-mailový adresár uvedených inštitúcií

Odbornú a metodickú pomoc v rámci odbornej činnosti múzea sme poskytli žiakom a študentom stredných a hlavne vysokých škôl na Slovensku pri spracovaní ročníkových, bakalárskych a diplomových prác. Týkali sa napr. dejín Šalgovíka, parku v Humennom a jeho vývoju, šermiarskej školy v Humennom, historickému vývoju nábytku, archeológie Sniny a okolia. Múzeom zastrešovalo odbornú prax študentov PU v Prešove na spoločenskovednom úseku. Odborní pracovníci na požiadanie záujemcov určovali vek a hodnotu predložených predmetov (numizmatický materiál, umelecké diela, národopisný materiál atď.).

KV 4/2013V priebehu sledovaného obdobia sme realizovali vyučovacie hodiny a odborné výklady na tému: najstaršie dejiny mesta a archeologické nálezy (1x = 35 osôb), príroda Humenné a okolia a jej ochrana (3x=80 osôb), tradície Veľkej noci a zdobenie kraslíc s praktickou ukážkou (23x = 736 osôb), Neznámi hrdinovia (záchrana Židov počas holokaustu) a dejiny judaizmu na Slovensku (12x = 239 osôb), príroda Horného Zemplína (3x= 73 osôb), tvorba A. Smoláka (3x = 52 osôb), dielo M. Rogovského (1x = 27 osôb),

Pracovníčka múzea Mgr. L. Jalčáková sa na ZŠ SNP v Humennom zúčastnila školskej konferencie venovanej 1150. výročiu príchodu Cyrila a Metoda. Značnému záujmu (52 osôb) verejnosti sa tešila večerná prednáška a odchyt netopierov vo voľnej prírode, ktorú sme zorganizovali 2. októbra 2013 spolu s odborníkom, pracovníkom Východoslovenského múzea v Košiciach RNDr. Miroslavom Fulínom, CSc.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

EČ 1/2013 Múzejné noviny vyšli v tomto roku ako súčasť projektu Vianoce v múzeu v decembri 2013. Návrh Múzejných novín, vrátane rozpisu jednotlivých príspevkov a prípravu do tlače zabezpečil riaditeľ múzea Mgr. V. Fedič. Príspevky spracovali Mgr. V. Fedič, Mgr. J. Fundák, Mgr. A. Halčková a PhDr. I. Strakošová, foto – archív múzea . Noviny vyšli v náklade 500 ks. Boli rozoslané na školy ako súčasť propagácie múzea a podujatia.

EČ 2/2013 Do tlače sme pripravili (Mgr. V. Fedič, p. P. Farkaš) propagačný materiál o múzeu – plnofarebnú skladačku v slovensko-anglickej verzii, formátu 10 cm x 21 cm v náklade 2000 kusov

KULTÚRNE AKTIVITY MÚZEA V ROKU 2013

1/2013 Pripravili a v termíne od 7. marca do 7. apríla sme realizovali XXI. ročník medzinárodnej súťažnej výstavy **Karpatská kraslica 2013**. Na výstave sa prostredníctvom 900 kraslíc prezentovalo 75 autorov a autoriek, z toho 6 zo hraničia (Ukrajina, Poľsko, Maďarsko a Česká republika). Súčasťou výstavy boli odborné výklady pre deti a študentov spojené s ukázkami zdobenia kraslíc, vyučovacie hodiny, i ponuka kraslíc. Múzeum vyšlo v ústrety požiadavke návštevníkov a výstavu sprístupnilo aj počas víkendov. Výstavu si prezrelo 2 218 návštevníkov, čo z nej už pravidelne robí najnavštevovanejšie podujatie múzea.

2/2013 Pripraviť kultúrne podujatie pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov – úloha nesplnená.

3/2013 Oslavy **Medzinárodného dňa múzeí 2013** sme pripravili pre návštevníkov 26. mája. Príprava a realizácia podujatia bola zabezpečovaná v zmysle organizačného zabezpečenia tohto podujatia. Okrem prehliadky stálych expozícií sme pri tejto príležitosti pripravili štyri výstavy a to tradičné odevy a šperky juhovýchodnej Ázie pod názvom FARBY ÁZIE, foto obrazy M. Jacečku s názvom Kresťanské symboly, fotografie pracovníkov Východoslovenského múzea v Košiciach pod názvom Príroda v detailoch – detaily v prírode a výstavu zo zbierok prírodovedného oddelenia múzea Skameneliny severovýchodného Zemplína. V skanzene sa uskutočnila svätá liturgia pravoslávnej cirkvi v kostolíku z Novej Sedlice. Ďalší plánovaný program v exteriéroch múzea bol pre nepriazeň počasia zrušený.

4/2013 Pre rodákov a obyvateľov Výrava a Olšinkova sme pripravili dňa 18. augusta 2013 v skanzene stretnutie pod názvom "**Výrava a Olšinkov v skanzene**". Účastníci podujatia absolvovali prehliadku skanzenu, mohli si vyskúšať tkanie na krosnách a na ráme, ako aj rezbárske techniky v rámci školy tradičných remesiel. V rámci podujatia sa pod holým nebom konala pravoslávna svätá omša. V kultúrnom programe vystúpili folklórny súbor Kamjana z Medzilaboriec a folklórna skupina Sosna zo Zboja. Podujatie sa konalo s finančným príspevom Nadácie SPP a zúčastnilo sa ho 350 osôb.

5/ 2013 Súčasťou osláv Pamätných dní mesta Humenné bolo podujatie **Rytierske dni a malá škola šermu** na nádvorí kaštieľa v Humennom. Podujatie sa konalo 8. septembra 2013. V programe vystúpila Skupina historického šermu VIKOMT zo Sniny. Po vystúpení, ktoré návštevníkom priblížilo vývoj historických zbraní a spôsobu boja, si mohli hlavne tí najmenší prezrieť repliky historických zbraní a vyskúšať si ich. Podujatie majúce pozitívny ohlas navštívilo 464 osôb.

6/2013 17. októbra 2013 sa konal ďalší ročník podujatia **Deň PSK 2013** s bezplatným sprístupnením sakrálnej expozície a výstavy A. Smoláka „Trinásta komnata“. V rámci jej prehliadky sa konala prednáška pre 32 študentov Gymnázia arm. gen. L. Svobodu v Humennom. Celkovo múzeum v tento deň navštívilo 179 študentov stredných škôl v Humennom.

7/2013 Jubilejný, X. ročník podujatia **Vianoce v múzeu** začal 5. decembra výstavou rodáka z Uliča Mikuláša Rogovského, ktorá sa konala pri príležitosti nedožitých 90-tich rokov. Súčasťou vernisáže bolo vystúpenie žiakov zo ZŠ v Uliči a speváckej folklórnej skupiny Hačure, na ktorom zazneli vianočné koledy. Krstila sa ja pamätná tabuľa venovaná M. Rogovskému, ktorá bude umiestnená na priečelí ObÚ v Uliči. Vianoce v múzeu to je aj prezentácia betlehemu na nádvorí kaštieľa, ktorého jednotlivé postavy vytvorili umelci-rezbári počas konania plenéru INSITA v roku 2012, ďalej výstava vianočných pohľadníc zo zbierok múzea, ako aj tradične vyzdobené stromčeky a ikebany. Podujatie potrvá do konca januára 2014 a do konca roka 2013 ho navštívilo 484 osôb.

8/2013 V spolupráci s Občianskym združením Podvihorlatská paleta sme pripravili 1. Humenský výtvarný salón, kde svoje diela predstavujú jeho členovia. Podujatie je súčasťou Vianoc v múzea a navštívilo ho 222 osôb.

KONTROLA, RIADENIE

RE 1/2013 Do grantovej schémy MK SR sme spracovali žiadosti o dotáciu na projekt Oprava striech objektov – skanzen Humenné, IV. etapa (projekt podporený sumou 25 tis. €); Reštaurovanie izby uhorských kráľov – III. etapa (projekt nebol podporený); Elektrický zabezpečovací systém v skanzene (projekt nebol podporený); Kultúrne poukazy (projekt podporený sumou 2466 €). Z rozpočtu mesta boli naše žiadosti o dotáciu na podujatia Karpatská kraslica a Rytierske dni podporené sumou 400 € (po 200 € na podujatie).

V novembri 2013 sme spracovali a na MK SR predložili ďalšie žiadosti o dotáciu na rok 2014 na realizáciu projektov Oprava striech objektov – skanzen Humenné, V. etapa; opätovne Reštaurovanie izby uhorských kráľov – III. etapa; putovná výstava 1. svetová vojna- boje v Karpatoch 1914-1915 a Ochrana kultúrneho dedičstva – protipožiarne a bezpečnostný systém pre objekt depozitára Vihorlatského múzea v Humennom.

RE 2/2013 Odborní pracovníci múzea mesačne vyhodnocujú plnenie plánu práce a plnenia ďalších úloh v priebehu celého roka. Vyhodnotenia sú uložené na dokumentačnom oddelení múzea. Za inštitúciu bol plán vyhodnotený v polroku sledovaného obdobia a v jeho závere. Okrem toho štvrťročne poskytujeme údaje pre potreby šablóny PR na roky 2013-2015 na úrad Prešovského samosprávneho kraja. Spracovali sme výročnú správu o činnosti múzea, výkaz o múzeu, o knižnici, ochrane pamiatkového fondu a neperiodickej tlači za rok 2012.

RE 3/2013 Venovať zvýšenú pozornosť ochrane zbierkového fondu a majetku štátu – zdokumentovali sme vyradené zbierkové predmety v depozitári Kamenica, do nového depozitáru v Humennom sme previezli zvyšok zbierkového fondu z Kamenice a predmety dočasne uskladnené v kaštieli v Humennom. Pravidelne kontrolujeme nové depozitárne priestory. Zabezpečili sme opravu EZS v kaštieli v Humennom.

Pri nástupe do múzea absolvoval povinné školenie o dodržiavaní záväzných noriem a nariadení pri ochrane zdravia a bezpečnosti pri práci zamestnanec na absolventskej praxi a ďalší štyria zamestnanci múzea

V múzeu prebiehala pravidelná kontrola dodržiavania požiarneho predpisov, pre potreby nového depozitu bol vypracovaný projekt na zabezpečenie objektu pred požiarom (zameranie miestností a nákres pôdorysov, zameranie exteriérov a zakreslenie do plánov) a spracovaná potrebná agenda, prebehli pravidelné revízie komína, hasiacich prístrojov a hydrantov, EPS v kaštieli Humenné a v skanzene.

RE 4/2013 Prebiehajú dva súdne spory – Telepun a Lukáč, všetky potrebné úkony sú vykonávané v spolupráci s právnym zástupcom neodkladne. Zároveň boli riešené krátkodobé záväzky.

RE 5/2013 V kontrolnej činnosti sa riadiť pokynmi a nariadeniami zriaďovateľa – Prešovského samosprávneho kraja a všeobecne záväzujúcimi právnymi nariadeniami a normami, ako aj SNM – Muzeologickým kabinetom v Bratislave – plnené priebežne podľa požiadaviek.

RE 6/2013 Aktívne spolupracujeme s Regionálnou rozvojovou agentúrou v Prešove. 2013 Z iniciatívy Vihorlatského múzea v Humennom bola odovzdaná projektová dokumentácia na 2. etapu rekonštrukcie kaštieľa na posúdenie na Krajský pamiatkový úrad v Prešove. Na základe ich pripomienok bola táto prepracovaná a doplnená a opätovne odovzdaná na posúdenie.

REŠTAUROVANIE, OBNOVA, ÚDRŽBA

1. Pokračujeme v reštaurovaní umeleckých zbierkových predmetov, ktoré nie sú v zozname hnutelných kultúrnych pamiatok – obraz – ikona Traja apoštoli, ikona Ukrižovanie, ikona Apoštol Matúš.

Konzervovali sme železné kríže zo strechy kostolíka v Novej Sedlici a liatinovú pec z fondu starších dejín. Práce realizoval reštaurátor múzea p. I. Gubík.

2. Vihorlatské múzeum v roku 2013 získalo dotáciu z grantovej schémy MK SR a zabezpečilo opravu strechy dreveného kostolíka z Novej Sedlice. Práce realizovala firma Bromastav z Rychvaldu u Karviné (ČR) od júla do decembra 2013.

3. V expozícii ľudovej architektúry a bývania sme okrem toho svojpomocne realizovali:
- oprava lavičiek amfiteátra – výmena poškodených častí a náter
 - opravili sme oplotenie pri objekte č. 3
 - úpravu betónového kruhu (zasypanie hlinou a vysiatie trávy)
 - oprava strechy prístrešku pri hornej bráne.

Okrem toho sme zabezpečili prevoz guľatiny zo skanzenu na perez a následne prevoz reziva späť, upratali hospodársku časť objektu č. 5, opravili sme striedku nad plastikami pri vstupe do skanzenu a hlavnú bránu, presunuli sme už zakúpené šindle bližšie ku kostolíku. Zároveň sme pripravili a upravili prístupnú časť areálu na novú turistickú sezónu a realizovali ďalšie práce (kosba, úprava chodníkov, kosenie lesoparku) a podľa spracovaného rozpisu nakúpili materiál potrebný pre realizáciu prác.

Okrem týchto úloh sme plnili ďalšie úlohy vyplývajúce z prevádzky múzea a požiadaviek iných subjektov. Všetky opravy, rekonštrukcie, inštalácie výstav, prenos a prevoz zbierok, prípravu pútačov sme realizovali svojpomocne.

Vihorlatské múzeum sa však zapojilo do projektu **Za pokladmi Prešovského samosprávneho kraja**. Bol realizovaný v čase od 1. júna do 15. septembra 2013 a určený hlavne pre poľských, ale aj slovenských turistov, ktorých sme takto chceli prilákať na Slovensko. Dr. I. Strakošová sa zúčastnila na oficiálnej prezentácii jednotlivých účastníkov projektu pre novinárov z Poľska a Slovenska 13. a 14. júna 2013 vo Vysokých Tatrách. Múzeum poskytovalo zľavy pri prehliadke umelecko-historickej expozície a skanzenu. Návštevníci mali možnosť potvrdiť si tzv. pas hľadača pokladov a zapojiť sa do losovania o ceny. Napriek vynaloženým prostriedkom sa v prípade Vihorlatského múzea projekt príliš neodrazil v návštevности našich expozícií, zľavu si uplatnilo 443 návštevníkov, z toho len siedmi Poliaci.

Vihorlatské múzeum spolupracovalo na príprave a stálej výstavy **z dejín Sniny** v zrekonštruovanom kaštieli v Snine. Okrem metodickéj pomoci sme pre výstavu zapožičali zbierkové predmety (archeologický materiál, historický nábytok a doplnky /

Dňa 15. septembra 2013 sa na nádvorí kaštieľa konala časť podujatia **Dni sv. Huberta na Zemplíne** (svätá omša, odovzdávanie ocenení a dražba trofeje), ďalší program bol kvôli nepriaznivému počasiu presunutý do MsKS v Humennom. I napriek tomu sa na podujatí zúčastnilo 237 osôb.

Dokončili sme inventarizáciu a inventarizačné zoznamy za rok 2012 a realizovali inventarizáciu za rok 2013.

Zapojili sme sa do **projektu Podpora zamestnávania nezamestnaných** v samospráve, zamestnávania absolventov evidovaných v evidencii uchádzačov o zamestnanie, zamestnávania na aktivačnú činnosť formou dobrovoľníckej služby. Celkovo sme tak využili služby piatich osôb. Na spracovaní jednotlivých žiadostí a vybavovania potrebnej agendy v rámci realizácie týchto projektov pracovali p. M. Geletková a Mgr. K. Sninská,

Pracovníci múzea sa zúčastnili workshopov usporiadaných Regionálnou rozvojovou agentúrou a Prešovským samosprávnym krajom s názvom Karpatská mapa možností a Marketing kultúrnych inštitúcií.

Pracovníci múzea zabezpečujú službu počas podujatí v sídle múzea – kaštieli v Humennom (koncerty, svadobné obrady, počas prenájmu priestorov).

NÁVŠTEVNOSŤ ZA 2013

	Dosp.	Deti	Hrom. dosp.	Hrom. deti	Cudz. dosp.	Cudz. deti	Deti do 6.r.	Nepl.	Spolu
Umelecko- historická exp.	1454	1899	48	1259	153	681	49	1274	6817
EĽAaB	1562	904	45	1616	395	278	602	398	5800
Sakrálna expozičia	343	146	-	34	1	-	1	325	850
Prírodoved. expozičia	717	1338	-	641	6	142	31	855	3730
AMFO 2012 okt. 2012 – 31.1.2013	5	19	-	-	-	-	-	-	24
Karpatská kraslica 2013 7.3. - 7.4.	399	1365	-	-	-	-	-	456	2218
(Ne)Zabud- nutí 16.4.-12.5.	9	239	-	-	-	-	-	7	255
Farby Ázie 26.5.-7.7.	359	264	-	122	-	-	-	160	905
Príroda v detailoch ... 26.5.-14.6.	343	180	-	80	-	-	-	114	717
Od babičky na boľáčky 17.6.-7.7.	13	62					1	6	82
M. Jacečko- Kresťanské symboly 26.5.-30.6.	328	139	-	-	-		1	113	581
Skamenelin y severových. Zemplína 26.5.-30.6.	717	1338	-	641	6	142	31	855	3730
Exody našich susedov 9. -30. 7.	21	14					1	61	97
Podzemná gotika, Čaro nepoznanéh o 9. 7.- 5. 8.	21	14					1	61	97

Umenie 19. storočia 8. 8. – 30. 9.	37	213		204			2	199	655
Špirhač – gacek – trúlelek 2. 9. -2. 10.	25	15		76			3	334	453
Trinásta komnata A. Smoláka 2. 10.-18. 11.	25	11		133				157	326
Mikuláš Rogovský 5. 12. 2013 – 30. 1. 2014	14	17		74				121	226
Prvý humenský výtvarný salón 5. 12. 2013 – 30. 1. 2014	14	17		74				121	226
Vianočné pohľadnice 5. 12. 2013 – 30. 1. 2014	14	17		74				121	226
SPOLU	6420	8211	93	5028	561	1243	723	5648	28015

V Humennom 13. 1. 2014
Spracovala: Dr. I. Strakošová

